

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Leena Lindström / Jyväskylän yliopisto
Bio- ja ympäristötieteiden laitos
Survontie 9
40014 Jyväskylän yliopisto

KORVAAVA PÄÄTÖS:
Poikkeuslupa haitallisen vieraslajin pitämiseksi tutkimustarkoituksessa

Tämä päätös korvaa 15.5.2025 päivätyn poikkeusluvan ESAVI/18251/2025.

Korvaamiseen syy

Komealupiini, kurttureisuus, japanintatar ja (valko)karhunköynnös eivät kuulu EU:n haitallisten vieraslajien luetteloon, eikä näille siksi voida myöntää poikkeuslupaa.

Asian vireilletulo

Leena Lindström Jyväskylän yliopistosta on hakenut EU:n vieraslajiasetuksen mukaista poikkeuslupaa haitallisten vieraslajien pitämiseksi. Hakemus on koskenut seuraavia lajeja: komealupiini (*Lupinus polyphyllus*), jättipalsami (*Impatiens glandulifera*), japanintatar (*Reynoutria japonica*), karhunköynnös (*Calystegia sepium*), persianjättiputki (*Heracleum persicum*), armenianjättiputki (*Heracleum sosnowskyi*), kaukasianjättiputki (*Heracleum mantegazzianum*), kurttureisuus (*Rosa rugosa*).

Pitopaikka:

Jyväskylän yliopiston tilat (bio- ja ympäristötieteiden laitos), Survontie 9, 40500 Jyväskylä. Kokeet tullaan tekemään pääasiassa kasvihuoneissa petrimaljoilla/ruukuissa, mutta myös maastossa rajoitetuissa olosuhteissa.

Vastuuhenkilö:

Leena Lindström, puh. 040 8427228, leena.m.lindstrom@jyu.fi

Lajien pitämisen tarkoitus

Hakemuksesta selviää, että edellä mainituilla lajeilla tehtävän tutkimuksen tavoitteena on selvittää vieraslajien perusbiologiaa, ekologiaa sekä vaikutuksia luonnonvaraisille lajeille ja ympäristöön.

Vieraslajien torjunnassa on tärkeää ymmärtää niiden perusbiologiaa, ekologiaa sekä vaikutuksia alkuperäiseen lajistoon. Tutkimusten tarkoituksena on lisäksi selvittää vieraslajien ekologisia haittoja/hyötyjä. Perusbiologiset

kysymykset liittyvät lajien leviämispotentialiin; esimerkiksi siihen, miten vieraslajit voivat levitä silmuista, juurenpalasista jne. eri kasvukauden vaiheissa. Tavoitteena on myös ymmärtää, miten eri olosuhteet vaikuttavat eri lajien itämiseen sekä onko vieraslajien itävyydellä vaikutusta kotoperäisten lajien itämispotentialiin.

Lisäksi tarkoituksena on tutkia paikallisen lajiston sopeutumista kilpailuun vieraslajien kanssa. Tämä tarkoittaa, että vieraslajia kasvatetaan alkuperäisen kasvilajin kanssa samoissa ruukuissa, jotta pystytään arvioimaan niiden kilpailupotentiaalia.

Leviämisen estäminen

Kasvit ja niiden siemenet kerätään Keski-Suomen alueelta luonnosta.

Kokeet tehdään Jyväskylän yliopiston tiloissa (bio- ja ympäristötieteiden laitos), pääasiassa kasvihuoneissa petrimaljoilla/ruukuissa, mutta myös maastossa rajoitetuissa olosuhteissa.

Ulkona pidettävissä kokeissa kasvit ovat suljetussa säiliössä (ruukussa, josta ei fyysistä yhteyttä maahan) siten, ettei leviämistä pääse tapahtumaan. Kasveja pidetään bio- ja ympäristötieteiden laitoksen yhteydessä rajatulla/aidatulla alueella, jonne asiattomat henkilöt eivät pääse kasveja levittämään.

Kaikki kasvionosat kerätään ennen siementen kypsymistä, millä varmistetaan, etteivät lisääntymiskykyiset osat pääse leviämään. Ulkona pidettävissä kokeissa kasvit rajoittuvat sellaisiin lajeihin (jättipalsami, komealupiini, kurturuusu), joiden leviämistä pystytään tehokkaimmin estämään. Kokeiden loputtua kaikki yksilöt hävitetään kuivattamalla tai muulla asianmukaisella tavalla. Kaikkien siemenmateriaalien kanssa toimitaan siten, ettei niitä pääse vahingossa leviämään luontoon. Tämä tarkoittaa sitä, että idätyskokeissa itäneet taimet hävitetään kuivattamalla ja itämättömät siemenet autoklavoidaan tai murskataan. Ulkona tehtävissä kokeissa, kasvit on istutettu ruukkuihin ja niiden biomassa kerätään ennen siementuottoa sekä minimoidaan muiden kasvinosien leviäminen maastoon. Kaikki ylimääräinen kasvimateriaali hävitetään kuivattamalla.

Seuranta- ja valmius

Käytetyistä kasveista ja niiden hävittämisestä pidetään kirjaa. Leviämisen ehkäisytoimet on kuvattu yllä.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Etelä-Suomen aluehallintovirasto myöntää ehdollisesti poikkeusluvan seuraavien hakemuksessa kuvattujen EU:n haitallisten vieraslajien luetteloon kuuluvien kasvilajien pitämiseksi opetus- tai tutkimustarkoituksessa:

jättipalsami (*Impatiens glandulifera*),
persianjättiputki (*Heracleum persicum*)
armenianjättiputki (*Heracleum sosnowskyi*),
kaukasianjättiputki (*Heracleum mantegazzianum*)

Lupa on voimassa 31.12.2028 asti. Luvanhaltijan on pidettävä ajantasaista kirjanpitoa käyttämistään lajeista sekä niiden hävittämisestä.

Luvan ehtona on se, että haitallisten vieraslajien leviäminen luontoon estetään.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto voi peruuttaa EU:n vieraslajiasetuksen (1143/2014) 8 artiklan nojalla myönnetyn luvan, jos luvan määräyksiä on rikottu olennaisella tavalla tai toimintaa ei ole saatettu luvan mukaiseksi aluehallintoviraston asettaman kohtuullisen määräajan kuluessa.

Kopio tästä päätöksestä on pidettävä laitoksessa henkilöstölle helposti saatavilla. Tiedot vastuuhenkilöstä on pidettävä hankkeen parissa työskenteleville helposti saatavilla.

Perustelut

Hakijalla on pitkä kokemus vieraslajien vastuullisesta pidosta Jyväskylän yliopistossa. Hakijan esittämän perusteella kokeet eivät ole korvattavissa muilla menetelmillä tai vieraslajikasvien pitotavoilla.

Hakijalla on käytettävissään toiminnan laatu ja laajuus huomioiden asianmukaiset tilat, laitteet ja menettelyt haitallisten vieraslajien pitämiseen. Hakija on esittänyt asialliset ja riittävät valmius-/hävityssuunnitelmat. Hakijalla on käytettävissään toimintaa varten asianmukainen henkilöstö. Hakija on esittänyt riittävät tilat ja toimet lajien leviämisen estämiseksi.

Lupa myönnetään määräaikaisena, jotta mahdolliset ilmasto- ja kasvuolosuhteiden muutokset ja kehittyvät leviämisen estotoimet voidaan ottaa huomioon uuden luvan harkinnassa.

Sovelletut oikeusohjeet

Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2015) 3 §, 5 §, 7 §, 12 § ja 13 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston vieraslajiasetus ((EU) N:o 1143/2014) 4 ja 8 artikla

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Jakelu

Hakija

Tiedoksi

Jyväskylän yliopisto
Keski-Suomen ELY-keskus
Maa- ja metsätalousministeriö

Maksu

Tämä päätös on maksullinen: **174 €**

Maksun peruste: Tähän päätökseen liittyviin tarkastuksiin, valmisteluun ja tekemiseen järjestelmään tallennuksineen on käytetty 2 tuntia á 87 €. Suoritemaksun määrittäminen perustuu valtion maksuperustelain 6 §:ään sekä valtioneuvoston antamaan asetukseen (858/2024) aluehallintoviraston maksuista vuosina 2025 ja 2026.

Maksun oikaiseminen: Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen valtion maksuperustelain 11 b §:n nojalla oikaisua Etelä-Suomen aluehallintovirastolta kuuden kuukauden kuluessa maksun määrittämisestä.

Samassa yhteydessä tällä päätöksellä korvattavaan 15.5.2025 päivättyyn päätökseen liittyvä maksu mitätöidään.

Lisätiedot

Lisätietoja antaa ylitarkastaja Rami Kuhanen, puhelin 050 4074946,
rami.kuhanen@avi.fi

Ylitarkastaja

Rami Kuhanen

*tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti tämän dokumentin viimeiseltä sivulta
ilmenevällä tavalla*

Tämä asiakirja ESAVI/18251/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/18251/2025 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Kuhanen Rami 16.05.2025 11:52